

Bediüzzaman, çalışmadan nasıl geçinmekteydi?

DÖRDÜNCÜ NOKTA

Evhamlı birkaç sorunun cevabıdır.

Birincisi: Ehl-i dünya bana der: "Neyle yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tembelce oturanları ve başkasının sa'yiyle geçinenleri istemiyoruz."

Elcevap: Ben iktisat ve bereketle yaşıyorum. Rezzâkımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamaya da karar vermişim. Evet, günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz.

Şu meselenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle, beyan etmek bana pek nâhoştur. Fakat, madem ehl-i dünya evhamlı bir surette soruyorlar. Ben de derim ki:

Küçüklüğümden beri halkların malını kabul etmemek (velev zekât dahi olsa), hem maaşı kabul etmemek (yalnız bir iki sene Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiyede dostlarımın icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum), o parayı da mânen millete iade ettik. Hem maişet-i dünyeviye için minnet altına girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde, çok dostlar bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar; kabul etmedim. "Öyleyse nasıl idare edersin?" denilse, derim:

Bereket ve ikram-ı İlâhî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihanete müstehak ise de, fakat Kur'ân hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda, ikram-ı İlâhî olan berekete mazhar oluyorum. ❌-1- sırrıyla, Cenâb-ı Hakkın bana ettiği ihsânâtı yad edip, bir şükr-ü mânevî nev'inde birkaç numunesini söyleyeceğim. Bir şükr-ü mânevî olmakla beraber, korkuyorum ki, bir riya ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünkü müftehirâne gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebep olur. Fakat, ne çare, söylemeye mecbur oldum.

İşte birisi: Şu altı aydır otuz altı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne miktar kifayet **HAŞİYE** edecek, bilmiyorum.

İkincisi: Şu mübarek Ramazan'da, yalnız iki haneden bana yemek geldi; ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnûm. Mütebâkisi, bütün Ramazan'da benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle, üç ekmeğe, bir kıyeye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hattâ o pirinç, on beş gün Ramazan'dan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay, bana ve misafirlerime bir kıyeye tereyağı, her gün ekmeğe beraber yemek şartıyla, kâfi geldi. Hattâ, Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günüydü, dedim ona: "Git, ekmeğe getir." İki saat, her tarafımızda kimse yok ki oradan ekmeğe alınsın. "Cuma gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum" dedi. Ben de dedim: ❌-2-

Sonra, hiç münasebeti olmadığı halde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şekerle çayımız vardı.

Dedim:

"Kardeşim, bir parça çay yap."

O ona başladı. Ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalb adama ne diyeceğim diye düşünmedeyken, birden bire başım çevrilir gibi başımı çevirdim. Gördüm ki, koca bir ekmeğe, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor.

Dedim: “Süleyman, müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.”

O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvânât-ı vahşiye, hiçbiri ilişmemiş. Yirmi otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmeğe ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzereyken, dört sene sadık bir siddîkım olan müstakim Süleyman, ekmeğe aşağıdan çıkageldi.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve rahmet-i İlâhiye bana kâfi geldi.

İşte, şu numuneler gibi çok şeyler var ve bereket-i İlâhiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahr için zikrediyorum zannetmeyiniz. Belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. Bu bereketler, ya yanıma gelen hâlis dostlarıma ihsandır; veya hizmet-i Kur’âniyeye bir ikramdır; veya iktisadın bereketli bir menfaatidir; veyahut “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket suretinde gelir, ben de ondan istifade ederim. Evet, hazin mırmırlarını dinlesen, “Yâ Rahîm, yâ Rahîm” çektiklerini anlarsın.

Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışta yumurta makinesi gibi, pek az fasılayla her gün rahmet hazinesinden bana bir yumurta getiriyordu. Hem birgün iki yumurta getirdi, ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum, “Böyle olur mu?” dedim. Dediler: “Belki bir ihsan-ı İlâhîdir.” Hem şu tavuğun yazın çıkardığı bir küçük yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerifin başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazan’da bu mübarek hali bir ikram-ı Rabbânî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şüphemiz kalmadı. Hem ne vakit annesi kesti, hemen o başladı, beni yumurtasız bırakmadı.

HAŞİYE

Bir sene devam etti.

1 “Rabbinin nimetini yâd et.” Duhâ Sûresi, 93:11.

2 Allah’a tevekkül ettik.

Mektubat, 68